הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקעה

יָרְדוּ גְּשָׁמִים, (ב) מַתְחִילִין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בִּלְבַד לְהִתְעַנּוֹת שְׁלֹשָׁה תַּעֲנִיּוֹת, שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי, (ג) [ב]וְכָל הַתַּלְמִידִים רְאוּיִם לְכָךְ וְדִין תַּעֲנִיּוֹת אֵלּוּ (ד) כְּדִין תַּעֲנִית יָחִיד: **ב** [*] [ג]הַגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשָׁה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצִּבּוּר, שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי, וְכָל הָעָם נִכְנָסִים לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּמִתְפַּלְלִים וְזוֹעֲקִים (ה) וּמִתְחַנְּנִים, כְּדֶרֶךְ שֶׁעוֹשִׂים בְּכָל הַתַּעֲנִיּוֹת: **ג** [ד]עָבְרוּ אֵלּוּ וְלֹא נַעֲנוּ, בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עוֹד שְׁלֹשָׁה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצִּבּוּר שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי, וּבָאֵלּוּ מַפְסִיקִין מִלְּאֱכֹל (ו) מִבְּעוֹד יוֹם, וַאֲסוּרִים בָּהֶם בַּעֲשִׂיַּת מְלָאכָה בַּיּוֹם [ה]אֲבָל לֹא בַּלַּיְלָה, וַאֲסוּרִים בִּרְחִיצַת כָּל הַגּוּף בְּחַמִּין, לְפִיכָךְ נוֹעֲלִין אֶת הַמֶּרְחָצָאוֹת, [ו]אֲבָל פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו בְּחַמִּין וְכָל גּוּפוֹ בְּצוֹנֵן מֻתָּר, [ז]וַאֲסוּרִים בְּסִיכָה [ח]אֶלָּא אִם כֵּן הוּא (ז) לְהַעֲבִיר אֶת הַזֵּהָמָא, (ח) וַאֲסוּרִים בָּהֶם (ט) בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, וְכֵן אָסוּר בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל בָּעִיר, (ט) וּמִתְפַּלְלִין בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּמִתְחַנְּנִים כְּבִשְׁאָר תַּעֲנִיּוֹת: **ד** [ט]עָבְרוּ אֵלּוּ (וְלֹא נַעֲנוּ), בֵּית דִּין גּוֹזְרִין עוֹד שֶׁבַע תַּעֲנִיּוֹת עַל הַצִּבּוּר שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי, וְכָל מַה שֶּׁאָסוּר בַּשְּׁלֹשָׁה שֶׁלִּפְנֵי אֵלּוּ אָסוּר אַף בָּאֵלּוּ, וְיִתֵּרִין אֵלּוּ שֶׁמַּתְרִיעִין בָּהֶם בְּשׁוֹפָר עַל הַבְּרָכוֹת שֶׁמּוֹסִיפִים בָּהֶם, וּמִתְפַּלְלִין בִּרְחוֹב הָעִיר, [י]וּמוֹרִידִין זָקֵן לְהוֹכִיחָם, (י) וּמוֹסִיפִין שֵׁשׁ בְּרָכוֹת בִּתְפִלַּת שַׁחֲרִית וּבִתְפִלַּת הַמִּנְחָה, (יא) [כ]וְנוֹעֲלִים אֶת הַחֲנֻיּוֹת, וּבְשֵׁנִי לְעֵת עֶרֶב (יב) פּוֹתְחִין מְעַט (אוֹתָן הַחֲנֻיּוֹת הַמּוּכָרוֹת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה) (בית יוסף בשם רש"י (יד: ד"ה מטין ד"ה ומ)) כְּדֵי שֶׁיִּמְצְאוּ לִקְנוֹת לִסְעוּדַת הַלַּיְלָה, וּבַחֲמִישִׁי [ל]פּוֹתְחִין כָּל הַיּוֹם חֲנֻיּוֹת הַמּוּכָרוֹת (ג) (יג) [מ]מַאֲכָל מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת. [נ]וְאִם יֵשׁ לַחֲנוּת שְׁנֵי פָתְחִים, [ס]פּוֹתֵחַ אֶחָד וְנוֹעֵל אֶחָד. וְאִם יֵשׁ לַחֲנוּת (יד) אִצְטַבָּא לְפָנָיו, פּוֹתֵחַ כְּדַרְכּוֹ בַּחֲמִישִׁי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ: **ה** [ע]עֲבָרוֹת וּמַנִּיקוֹת (טו) מִתְעַנּוֹת, (טז) אֲבָל לֹא בְּשֶׁלֹשׁ רִאשׁוֹנוֹת וְלֹא בְּשֶׁבַע אַחֲרוֹנוֹת. [פ]וּמִיהוּ לֹא יֹאכְלוּ אֶלָּא כְּדֵי קִיּוּם הַנֶּפֶשׁ (וְאָסוּר לָהֶן לְהַחְמִיר (יז) וּלְהִתְעַנּוֹת) (תשב"ץ סימן תכ"ח): [צ]אַחַר שֶׁגָּזְרוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת אֵלּוּ, אִם לֹא נַעֲנוּ אֵין גּוֹזְרִין עוֹד. וְהָנֵי מִלֵּי כְּשֶׁמִּתְעַנִּים עַל הַגְּשָׁמִים, לְפִי שֶׁכְּשֶׁעָבְרוּ אֵלּוּ כְּבָר עָבְרוּ זְמַן הַגְּשָׁמִים וְאֵין בָּהֶם תּוֹעֶלֶת, אֲבָל עַל שְׁאָר פֻּרְעָנִיּוֹת מִתְעַנִּים וְהוֹלְכִים עַד שֶׁיֵּעָנוּ: **ז** [ק]כְּשֶׁמִּתְעַנִּים עַל הַגְּשָׁמִים וְעָבְרוּ שֶׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת אֵלּוּ וְלֹא נַעֲנוּ, מְמַעֲטִין

ב בְּרֵישָׁא שָׁם (ע"ב) וּכְרַבִּי יוֹסֵי. ג שָׁם (ע"א) מִשְׁנָה. ד מִשְׁנָה שָׁם י"ב (ע"ב). ה בְּרֵישָׁא שָׁם י"ג (ע"א). ו מֵימְרָא דְּרַב חִסְדָּא וּבְרֵישָׁא שָׁם מַהָא דְּתָנֵן נוֹעֲלִים אֶת הַמֶּרְחָצָאוֹת. ז שָׁם בְּמִשְׁנָה. ח רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ג' (ה"ד). ט שָׁם בְּמִשְׁנָה (וְהַגִּירְסָא כְּמוֹ שֶׁהַגְּהוֹת). י מִשְׁנָה שָׁם ט"ז (ע"א). כ מִשְׁנָה שָׁם י"ב (ע"א). ל בְּרֵישָׁא שָׁם י"ד (ע"ב). מ בֵּית יוֹסֵף מִמַּשְׁמָעוּת פֵּרוּשׁ רַשִׁ"י (שם ד"ה מטין). נ שָׁם בְּבְרֵישָׁא. ס כְּפֵרוּשׁ רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ג' (ה"ז). ע בְּרֵישָׁא י"ד (ע"א) וּכְאוֹקִימְתָּא דְּרַב אַשִׁי שָׁם. פ רַמְבַּ"ם (פ"ג ה"ח) וּסְמ"ג (עשה דרבנן ג) מִירוּשַׁלְמִי (פ"א ה"ה). צ שָׁם (יד.) בְּגֶמָרָא בְּעוּבְדָא דְּרַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה וּבְרֵישָׁא. ק מִשְׁנָה וּגְמָרָא שָׁם י"ב (ע"ב).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אַחַת מַעֲשֶׂה בָּזֶה, וְעַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק דְּבָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּשִׁכִּיחַ (וְעַיֵּן שָׁם דְּגַם בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁכִיחִ, לֹא שְׁכִיחַ עֲצִירַת גְּשָׁמִים כִּי הַאי שִׁיעְבָּרְכוּ לְכָל הַסַּדֶּר, וְהַזְּקֵנִים עֲדִים לַיתַּנְהוּ בְּזִכְרָה, כִּי אִם פַּעַם אַחַת רְבוֹת בְּשָׁנִים אַחַת לְשִׁשִּׁים אוֹ לְשִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם כֵּן גַּם בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁכִיחִ, עַיֵּן שָׁם) שֶׁלִּיחוּתַיְהוּ דְּקַמְּאֵי קָא עָבְדִינַן, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּחוּץ לָאָרֶץ דְּלָאו סַדְנָא דְּאַרְעָא חַד וְיֵשׁ מְדִינוֹת וּגְלִילוֹת שֶׁאֵין שָׁם עֲצִירַת גְּשָׁמִים, לֹא רָצוּ לְחַלֵּק בְּחוּץ לָאָרֶץ עַצְמוֹ בֵּין מָקוֹם לְמָקוֹם וְהִשְׁוּו מְדוֹתֵיהֶם דְּאֵין תַּעֲנִית צִבּוּר בְּחוּץ לָאָרֶץ, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב בְּשוּ"ת בִּיהוּדָה חֵלֶק א' סִימָן ל"א שֶׁאֵין נוֹהֲגִים בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ לַעֲשׂוֹת בְּעֲצִירַת גְּשָׁמִים י"ג תַּעֲנִיּוֹת כְּסֵדֶר הַמִּשְׁנָה, רַק גּוֹזְרִים תַּעֲנִית אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם וּמַרְצִים בִּתְפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים, עַיֵּן שָׁם: **ב** **[כשו"ע] הִגִּיעַ רֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו כו'.** וְכָתַב בְּתַשְׁבֵּ"ץ חֵלֶק ב' סִימָן י"א, בֵּית דִּין שֶׁרָצוּ לִגְזֹר תַּעֲנִית עַל הַגְּשָׁמִים וְנִזְדַּמֵּן שֶׁהָיָה יוֹם רִאשׁוֹן עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, עוֹלֶה לָהֶם יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהוּא עֲשָׂרָה בְּטֵבֵת בִּמְקוֹם יוֹם שֵׁנִי, עַיֵּן שָׁם, וּמְבִיאוֹ בְּרַבִּי יוֹסֵף (ס"ד):

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) **וּמִתְחַנְּנִים.** וּבְכְלָל זֶה הַקְּרִיאָה בְּרִיחַיָּא כְּמוֹ בְּשְׁאָר תַּעֲנִיּוֹת. טַ"ז (סק"ב): **ג** (ב) **בְּתַשְׁמִישׁ.** אֲפִלּוּ אֵין רָעָב בָּעוֹלָם עֲדַיִן, עַיֵּן סוֹף סִימָן תקע"ד (ס"ד): **ד** (ג) **מַאֲכָל.** אֲבָל שֶׁל שְׁתִיָּה דְּיכוֹלִין לִקְנוֹתוֹ בָּעֶרֶב שַׁבָּת, לֹא. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ב) מַתְחִילִין תַּלְמִידֵי חֲכָמִים וְכוּ'. הֵינוּ אֲפִלּוּ (ב) בְּיוֹם י"ז גּוּפָא, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א בְּסָעִיף ט': (ג) **וְכָל הַתַּלְמִידִים וְכוּ'.** הֵינוּ אֲפִלּוּ (ג) עַל כָּל תַּלְמִיד, וְאֵין יָכוֹל לְהַפְקִיעַ עַצְמוֹ לוֹמַר פָּטוּר אֲנִי. (ד) וְדַוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ דְּבַר הֲלָכָה בְּתַלְמוּדוֹ וְאוֹמְרָהּ דְּאָז הוּא בִּכְלַל תַּלְמִיד חָכָם וְחַיָּב לְהַתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת, אֲבָל אִם לֹא הִגִּיעַ לְכְלַל כָּךְ אֵינֶנּוּ מֻחָיָב לְהִתְעַנּוֹת, אֶלָּא שֶׁאִם רָצָה מִתְעַנֶּה וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם יוּהֲרָא, אֲבָל כָּל שְׁאָר אָדָם אֵינוֹ רַשַּׁאי, (ה) דְּהָרוֹאֶה שֶׁמִּתְעַנֶּה מוֹכְחָא מִלְּתָא שֶׁעוֹשֶׂה מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, וְהָוֵי מִשּׁוּם יוּהֲרָא: **(ד) כְּדִין תַּעֲנִית יָחִיד.** הֵינוּ (ו) לְעִנְיָן שֶׁמַּפְסִיקִין בָּהֶם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וַחֲנֻכָּה וּפוּרִים אִם פָּגַע בְּאֵלּוּ הַיָּמִים, וּמַה שֶּׁאֵין כֵּן תַּעֲנִית צִבּוּר וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תקע"ב (ס"ב), (ז) וְגַם לְעִנְיָן מַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּסִימָן תקס"ו עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיָן שֶׁצָּרִיךְ לְקַבֵּל אוֹתָן מִבְּעוֹד יוֹם כְּשְׁאָר תַּעֲנִית יָחִיד, וּלְאַפּוֹקֵי בְּתַעֲנִית צִבּוּר וְכֵנַ"ל בְּסִימָן תקס"ב סָעִיף י"ב: **ב** (ה) **וּמִתְחַנְּנִים כְּדַרְכָּךְ וְכוּ'.** וּבְכְלָל זֶה הַקְּרִיאָה וְיִחַל בְּשַׁחֲרִית וּמִנְחָה כְּשְׁאָר תַּעֲנִית [טַ"ז (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **ג** (ו) **מִבְּעוֹד יוֹם.** הֵינוּ (ח) דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שְׁלוֹ אָסוּר, וְאֵין צָרִיךְ לְהוֹסִיף יוֹתֵר: (ז) **לְהַעֲבִיר אֶת הַזֵּהָמָא.** וְכָל שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לוֹ חֲטָטִין בְּרֹאשׁוֹ (ט) דְּמַתְּר: (ח) **וַאֲסוּרִים בָּהֶם** (ט) **בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה.** בְּאֵלּוּ שְׁלֹשׁ תַּעֲנִיּוֹת אָמְצָעִיּוֹת: (טז) **אֲבָל לֹא כו'.** דִּבְשִׁלְשׁ רִאשׁוֹנוֹת (יד) לֹא תַּקִּיף רֻגְזֵיהּ כְּלָל הַאי, וְאַחֲרוֹנוֹת כֵּיוָן דְּשִׁבְעָה נִינְהוּ לֹא מָצֵי עֲבֵרוֹת וּמְנִיקוֹת לְמֵיקַם בְּהוּ. (טו) וְקָשֶׁה, יִתְעַנּוּ עַל כָּל פָּנִים שֶׁלֹּשׁ תַּעֲנִיּוֹת. וְצָרִיךְ לוֹמַר, כֵּיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לְהִתְעַנּוֹת כֻּלָּם, אֵין מְחַיְּבִים לְהִתְעַנּוֹת כְּלָל: (יז) **וּלְהִתְעַנּוֹת.** כִּי הוּא רַע לַוָּלָד. אִם צִבּוּר גָּזְרוּ שֶׁלֹּשׁ תַּעֲנִיּוֹת וְיֵשׁ אָדָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ב) פְּתִחֵי תְּשׁוּבָה. **וּמִיהוּ נִרְאֶה דְּהֵיינוּ כְּשֶׁקִּבֵּל מִבְּעוֹד יוֹם לְהִתְעַנּוֹת:** (ג) טַ"ז (סק"א): (ד) מֻגָּן אַבְרָהָם (שם): (ה) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"א): (ו) גְּמָרָא (י.): (ז) פְּשׁוּט: **ג** (ס) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ב): (ט) **אֲבָל סִיכָה לְתַעֲנוּג אַף כָּל שֶׁהוּא אָסוּר** [גְּמָרָא (יג:)]: (י) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ג). דְּאִם לֹא כֵּן אַף בְּלָאו הָכֵי

ד (יב) רַמְבַּ"ם (פי"ה מ"ו פ"א מ"ו): (יג) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ד). **אֲבָל פּוֹתֵחַ קְצָת לְעֵת עֶרֶב כְּמוֹ בְּשֵׁנִי,** וְכֵן מוֹכֵחַ בְּמֻגָּן אַבְרָהָם: **ה** (יד) רַשַׁ"י (יד. ד"ה נקיט): (טו) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ה): (טז) הַגְּרָ"א (סִ"ג ד"ה ומתפללים): (יז) טַ"ז (סק"ב): (יח) מֻגָּן אַבְרָהָם (שם): (יט) הַגְּרָ"א (תקנד ס"ד):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּמַשָּׂא וּמַתָּן, וּבְבִנְיָן (יח) שֶׁל שִׂמְחָה, (אֶלָּא אִם כֵּן (יט) כָּתְלוֹ נוֹטֶה לִפֹּל) (טור), (כ) וּמְמַעֲטִין (ל) בְּאֵרוּסִין וְנִשּׂוּאִין, [ר]אֶלָּא אִם לֹא קַיֵּם מִצְוַת פְּרִיָה וְרִבְיָה, וּמְמַעֲטִין בִּשְׁאִילַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים לֹא יִשְׁאֲלוּ שָׁלוֹם אֶלָּא בְּנִזּוּפִין וְכִמְנַדִּים לַמָּקוֹם, [ש]וְעַם הָאָרֶץ שֶׁנָּתַן לָהֶם שָׁלוֹם מְשִׁיבִין לוֹ בְּשָׁפָה רָפָה וְכֹבֶד רֹאשׁ, [ת]וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים לְבַדָּם חוֹזְרִים וּמִתְעַנִּים שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי עַד שֶׁיֵּצֵא נִיסָן שֶׁל [א]תְּקוּפָה, [ב]וּמַתְרִין לָאֻכָּל בַּלַּיְלָה וּבְמִלְאכָה וּבְשְׁאָר הַדְּבָרִים, וּמַפְסִיקִים בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ חֲנֻכָּה וּפוּרִים. [ג]יָצָא נִיסָן שֶׁל *)תְּקוּפָה, [ד]וְהוּא כְּשֶׁהִגִּיעַ הַשֶּׁמֶשׁ לְתְחִלַּת (כא) מַזַּל הַשּׁוֹר, אֵין מִתְעַנִּין עוֹד, [ה]שֶׁאֵין הַנְּשָׁמִים בִּזְמַן הַזֶּה אֶלָּא סִימָן קְלָלָה, [ו]הוֹאִיל וְלֹא יָרְדוּ כָּל עִקָּר בִּתְחִלַּת הַשָּׁנָה: **ח** [ז]וְכָל זֶה הַסַּדָּר כְּשֶׁלֹּא יָרְדוּ גְּשָׁמִים כְּלָל, אֲבָל יָרְדוּ בְּרִבְיָעָה (פרוש, הַמָּטָר הַיּוֹרֵד לְהַצְמִיחַ כָּל צֶמַח וְעֵשֶׂב הָאֲדָמָה נִקְרָא 'רְבִיעָה', מִפְּנֵי שֶׁרוֹבֵעַ וּמְעַבֵּר אֶת הַקַּרְקַע, כִּדְכְתִיב (יסעי' נה י) 'כִּי כַאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם' וְגוֹ' 'וְהוֹלִידָהּ וְהַצְמִיחָהּ' וְגוֹ') וְצָמְחוּ הָעֲשָׂבִים וְהִתְחִילוּ לִיבַשׁ, הֲרֵי אֵלּוּ (כב) מִתְעַנִּים וְזוֹעֲקִים עַד שֶׁיֵּרְדוּ גְּשָׁמִים (כג) [ח]אוֹ עַד שֶׁיִּיבְּשׁוּ הַצְּמָחִים. [ט]וְכֵן אִם הִגִּיעַ זְמַן הַפֶּסַח אוֹ קָרוֹב לוֹ, שֶׁהוּא זְמַן פְּרִיחַת הָאִילָנוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, הֲרֵי אֵלּוּ מִתְעַנִּים וְזוֹעֲקִים עַד שֶׁיֵּרְדוּ גְּשָׁמִים הָרְאוּיִים לְאִילָנוֹת אוֹ עַד שֶׁיַּעֲבֹר זְמַנָּם. [י]וְכֵן אִם הִגִּיעַ חַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים הִרְבֵּה כְּדֵי לְמַלֹּאת מֵהֶם הַבּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחִין וְהַמְּעָרוֹת, הֲרֵי אֵלּוּ מִתְעַנִּים עַד שֶׁיֵּרֵד גֶּשֶׁם הָרְאוּי לְבוֹרוֹת. וְאִם אֵין לָהֶם מַיִם לִשְׁתּוֹת, מִתְעַנִּין עַל הַגְּשָׁמִים בְּכָל עֵת שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם מַיִם לִשְׁתּוֹת, וַאֲפִלּוּ בִּימוֹת הַחַמָּה. [כ]פְּסָקוּ הַגְּשָׁמִים בֵּין גֶּשֶׁם לְגֶשֶׁם אַרְבָּעִים יוֹם בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, הֲרֵי זֶה מַפֶּת בַּצֹּרֶת, וּמִתְעַנִּים וְזוֹעֲקִים עַד שֶׁיֵּרְדוּ גְּשָׁמִים אוֹ עַד שֶׁיַּעֲבֹר זְמַנָּם: **ט** [ל]בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכָל הַדּוֹמֶה לָהּ, אֲבָל בִּמְקוֹמוֹת שֶׁעוֹנַת הַגְּשָׁמִים שֶׁלָּהֶם (כד) קֹדֶם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּמַרְחֶשְׁוָן אוֹ אַחַר זְמַן זֶה, כְּשֶׁשִּׁיגִּיעַ זְמַנָּם וְלֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, יְחִידִים מִתְעַנִּים שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי וְשֵׁנִי וּמַפְסִיקִים בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ חֲנֻכָּה וּפוּרִים, וְשׁוּהִין אַחַר כָּךְ כְּמוֹ [מ]שִׁשָּׁה יָמִים, אִם לֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים, בֵּית דִּין גּוֹזְרִין שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תַּעֲנִיּוֹת עַל הַסֵּדֶר שֶׁאָמַרְנוּ: **י** [נ]כָּל תַּעֲנִית שֶׁגּוֹזְרִים הַצִּבּוּר (כה) בְּחוּצָה לָאָרֶץ, אוֹכְלִים בָּהֶם בַּלַּיְלָה וְדִינָם כְּדִין שְׁאָר תַּעֲנִית, שֶׁאֵין גּוֹזְרִים עַל הַצִּבּוּר תַּעֲנִית כְּגוֹן צוֹם כִּפּוּר אֶלָּא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּלְבַד, וּבְגִלְגַּל הַמָּטָר, וּבְאוֹתָם עָשָׂר תַּעֲנִיּוֹת שֶׁהֵם שִׁלְשָׁה אֻמְצָעִיים וְשֶׁבַע אַחֲרוֹנוֹת: **יא** [ס]הָיוּ מִתְעַנִּים עַל הַגְּשָׁמִים וְנַעֲנוּ, כַּמָּה יֵרְדוּ וְיִהְיוּ פּוֹסְקִין מִן הַתַּעֲנִית, מְשֶׁיִּכָּנְסוּ בְּעֹמֶק הָאָרֶץ הַחֲרֵבָה טָפַח, וּבְבֵינוֹנִית שְׁנֵי טְפָחִים, וּבַעֲבוּדָה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים (וְשִׁעוּר כַּמָּה צְרִיכִין לֵירֵד לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רכ״א (ס״ק)). [ע]וְאִם הִתְחִילוּ לֵירֵד אַחַר חֲצוֹת, (כו) יַשְׁלִימוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקס״ט (ס״ג) בְּסוֹפוֹ), (כז) וְאִם הִתְחִילוּ לֵירֵד קֹדֶם חֲצוֹת, (כח) [פ]לֹא יַשְׁלִימוּ, אֶלָּא (כט) יֹאכְלוּ (ה) וְיִשְׁתּוּ וְיַעֲשׂוּ יוֹם טוֹב, וְלָעֲרָב יִתְקַבְּצוּ [*] וְיֹאמְרוּ (ל) הַלֵּל הַגָּדוֹל: **יב** [צ]אֵין אוֹמְרִים

ר רמב״ם שם (פ״ג ה״ח). ש ברייתא שם ר״ד (ע״ב). ת שם בְּמַשְׁנָה (ע״ב). א ירושלמי (פ״א ה״ח). ב רמב״ם שם (פ״ג ה״ט). ג שם בַּמַּשְׁנָה. *) (והוא שלשים יום לְאַחַר תְּקוּפַת נִיסָן). ד רמב״ם שם. ה שם בַּמַּשְׁנָה. ו ירושלמי (שם) וַהֲבִיאוֹ הָרִי״ף (ה:) וְהָרֹא״ש (פ״א סכ״א) וְהָרַמְבַּ״ם שם. ז מַשְׁנָה שָׁם ר״ח (ע״ב). ח אוקימתא דרב נחמן שם (ט:) וּכְפַרְוַשׁ ראשון בְּרַשׁ״י (ד״ה אבל יבשו) וְכֵן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים. ט ברייתא שם (ט:). י משנה וגמרא וברייתא שם. כ שם בַּמַּשְׁנָה. ל הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ג׳ (ה״י) מֵהִלְכוֹת תַּעֲנִית וְהוּא מִבְּאֹר בַּיְרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״א) וְגַם נִרְאֶה מִן הַגְּמָרָא שֶׁלָּנוּ (יד:). מ כֵּן הַגִּירְסָה הַבַּיִת יוֹסֵף. נ רַמְבַּ״ם שם (ה״י-א) מַהָא דְּתַנְיָא אֵין תַּעֲנִית צִבּוּר בְּבָבֶל. ס בְּרַיְיתָא שָׁם כ״ה (ע״ב) וְכַחֲכָמִים. ע משנה שם ר״ט (ע״א) וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. פ שם בְּמַשְׁנָה ר״ט. צ הָרַשְׁבָּ״א בְּתְשׁוּבָה (ח״א סי׳ תלג).

בְּאֵר הֵיטֵב

ז (ל) **בְּאֵרוּסִין.** פְּרוּשׁ שֶׁאֵין מְאָרְסִין כְּלָל. בֵּית יוֹסֵף: **יא** (ה) **וְיִשְׁתּוּ.** וּבְמָקוֹם דְּשָׁכִיחִי שְׁכִרוּת אוֹמְרִים הַלֵּל וְאַחַר כָּךְ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין. וְהוּא הַדִּין אִם רָצוּ רב שַׁדִּינָא הוּא דְּמַשְׁלִימִים. אֵין אוֹמְרִים הַלֵּל כו׳. וְעַיֵּן בְּרִיטְבָּ״א תַּעֲנִית (כה:) כו׳, וְכֵן דַּעַת מַהֲרַ״י וְאַבִי שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה בְּחֶבְרוֹן כְּשֶׁנִּצְּנוּ אַחַר חֲצוֹת, שֶׁלֹּא לוֹמַר הַלֵּל, וְכֵן כָּתַב בְּאַלְיָה

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יא [בשו״ע] **וְיֹאמְרוּ הַלֵּל הַגָּדוֹל.** וְכָתַב בְּרַבִּי יוֹסֵף (ס״ק יב), שֶׁבְּעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה שְׁנַת ת״ץ יָרְדוּ לָהֶם גְּשָׁמִים אַחַר חֲצוֹת וְהִשְׁלִימוּ וְאָמְרוּ הַלֵּל הַגָּדוֹל, וְעַיֵּן בְּפְרִי הָאָרֶץ חֵלֶק ב׳ (ס״ה) שֶׁכָּתַב וְאֵין רְאָיוֹתָיו מַכְרִיעוֹת, וְהָעִקָּר שֶׁאִם יָרְדוּ אַחַר חֲצוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חֵלֶשׁ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת כֻּלָּם, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כְּלָל, וְצָרִיךְ עִיּוּן [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה)]: **ז** (יח) **שֶׁל שִׂמְחָה.** לְאו דַּוְקָא, (טז) אֶלָּא הוּא הַדִּין לְכָל בִּנְיָן שֶׁאֵין צָרִיךְ דְּאֵינוֹ נַעֲשֶׂה אֶלָּא לְנוֹי וּלְהַרְוָחָה בְּעָלְמָא. וְדַע עוֹד, דְּשֶׁל שִׂמְחָה קָאֵי גַּם אֲמַשָּׂא וּמַתָּן, דְּאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא שֶׁל שִׂמְחָה כְּגוֹן צָרְכֵי חֻפָּה לְבָנוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו)]. וְעַיֵּן בְּסִימָן תקנ״א סָעִיף ב׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס״ק י״ט) מִדִּינִים אֵלּוּ: **(יט) כָּתְלוֹ.** שֶׁל בִּנְיַן שִׂמְחָה, כְּגוֹן (יז) בֵּית חֲתֻנּוּת לְבָנוֹ, (יח) וַאֲפִלּוּ אֵין בּוֹ סַכָּנָה: **(כ) וּמְמַעֲטִין בְּאֵרוּסִין.** פְּרוּשׁ (יט) שֶׁאֵין מְאָרְסִין כְּלָל, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה: **(כא) מַזַּל הַשּׁוֹר.** וְהֵינוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם לְאַחַר שְׁנוֹפֶלֶת תְּקוּפַת נִיסָן: **ח** **(כב) מִתְעַנִּין וְזוֹעֲקִין.** בְּפֶה אֲבָל לֹא מַתְרִיעִין [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח)]: **(כג) אוֹ עַד שֶׁיִּבְּשׁוּ הַצְּמָחִים.** שֶׁשּׁוּב לֹא יוֹעִיל, וְהֲוֵי תְּפִלַּת שָׁוְא: **ט** **(כד) קֹדֶם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּמַרְחֶשְׁוָן.** אֲפִלּוּ עוֹנַת הַגְּשָׁמִים שֶׁלָּהֶם (כ) אַחַר שָׁבוּעוֹת: **י** **(כה) בְּחוּצָה לָאָרֶץ.** שֶׁאֵין לָהֶם נָשִׂיא שֶׁיִּגְזֹר עֲלֵיהֶם. וְדַע, דְּאַחֲרוֹנִים מְסַתְּפְקִין אֲפִלּוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִם נוֹהֵג הַיּוֹם הַסֵּדֶר תַּעֲנִית מֻחֶמֶת זֶה הַטַּעַם, וְאֶפְשָׁר מִשּׁוּם דְּשָׁלִיחוּתַיְיהוּ דְּקָמְאֵי קָעָבְדִינַן שָׁם. וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (ס״ה) שֶׁהֵאֲרִיךְ בָּזֶה וּקְצָת מִדְּבָרָיו מוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בֵּי״ש הַסִּימָן, עַיֵּן שָׁם: **יא** (כו) **יַשְׁלִימוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם.** שֶׁכְּבָר עָבַר רב הַיּוֹם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מז) לְעֵיל בְּסִימָן תקנ״א בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה והרמב״ם) בְּשֵׁם הָרַ״ן (ה:): **(כב)** בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״א): **(כג)** שָׁם: **(כד)** בְּרַבִּי יוֹסֵף (סעי׳ יא): **(כה)** גְּמָרָא (כה:): **(כו)** אַחֲרוֹנִים: **(מ)** גְּמָרָא (שם): **(מא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): **(מב)** ראי״ש (פ״א סכ״א): **(מג)** ט״ז סִימָן תקנ״א (סק״ב): **(מד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) בְּשֵׁם בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש בשם הרמב״ם): **(מה)** רי״ף (ח:): **(מו)** פּוֹסְקִים: **ט** **(כ)** רי״ף (ח:)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah